

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 568/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen maa-aineksen myymisen ja luovuttamisen helpottamisesta maaseudulla

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Jussi Wihosen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 568/2021 vp:

Miten aiotaan kohtuullistaa lupakäytäntöjä ja viranomaismaksuja erityisesti maaseudulla ja

voiko maa-aineksen luovuttamisesta tehdä ilmoitusperusteista, kun kyseessä ovat pienet kuutiomäärät ja ei-päätoiminen liiketoiminta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maa-ainesten ottamissuunnitelman tarkastamisesta sekä ottamistoiminnan valvonnasta maa-ainesuostajan hakija suorittaa kunnalle maksun maa-ainesuostajan lain (555/1981) 23 §:n ja maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 145 § nojalla. Maksujen perusteet määritellään kunnan hyväksymässä taksassa. Taksan mukaisia maksuja määrättäessä otetaan huomioon toimenpiteen laajuus, vaativuus ja viranomaisten käyttämä aika ja muut asiaan vaikuttavat seikat. Taksaa ei voida alentaa hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun takia ottoalueen sijainnin johdosta. Taksan lisäksi muita mahdollisia ottajalle aiheutuvia kustannuksia ovat kustannukset pohjavesitarkkailusta, korkeusmerkkien asentamisesta, ottamisalueen maastomerkinnoista sekä työturvallisuuteen liittyvistä toimenpiteistä.

Maa-ainesuostajaa muutettiin vuonna 1997 täsmentämällä maa-ainesten kotitarveottoa. Lain tarkoituksena oli alun perin rajoittaa kotitarveotto tilan omiin tarpeisiin, mutta laissa rinnastettiin omaan kotitarveottoon myös toisen kotitarveotto. Lisäksi, kun kotitarveottona voitiin pitää useiden tilojen yhteisomistusalueilla tapahtuvaa ottamista, olivat ottamisen vaikutukset maisemassa ja luonnon olosuhteissa huomattavat.

Lailla maa-ainesuostajan lain muuttamisesta (463/1997) rajoitettiin yksittäisen kotitarveoton määrä vähäiseksi. Kotitarveotto rajattiin koskemaan maa- tai metsätalouden omaa käyttöä. Lisäksi säädettiin, että ottamisen tuli noudattaa yleisiä lupaedellytyksiä. Tällöin katsottiin, että siten kotitarveotto voitiin vielä säilyttää lupavelvollisuuden ulkopuolella.

Maa-ainesten kotitarveottamiseen ei tarvita maa-aineslain mukaista lupaa. Lupa ei edellytetä, jos aineksia otetaan omaa tavanomaista kotitarvekäyttöä varten asumiseen tai maa- ja metsätalouteen. Käytön tulee liittyä rakentamiseen tai kulkuyhteyksien kunnossapitoon. Omalta maalta ottamiseen rinnastetaan myös aineiden ottaminen kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 2 § 2 kohdassa tarkoitettulta yhteisalueelta. Kotitarveottamista voivat harjoittaa yksityishenkilöiden lisäksi mm. maatalousyhtymät ja asunto-osakeyhtiöt, mikäli toiminta muutoin on lain määritelmän mukaista. Vähäiseenkin maa-ainesten ottamiseen myytäväksi esimerkiksi tiekunnalle tarvitaan siis maa-aineslain (555/1981) mukainen lupa. Maa-ainesten kotitarveottamiselle ja -käytölle ei voida määrittellä yksiselitteistä enimmäismäärää. Otettavien aineiden määrää tulee tarkastella ottajan todelliseen maa-ainesten käyttötarpeeseen, johon vaikuttaa esimerkiksi tilan koko sekä suunnitellut tiekunnostus- ja rakennushankkeet. Ottajalla on velvollisuus tehdä valvontaviranomaiselle ilmoitus kotitarveottamisesta, kun maa-ainesta on otettu tai sitä aiotaan ottaa yli 500 k-m³.

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelma ei sisällä maa-aineslain uudistamista koskevia kirjauksia. Ympäristöministeriössä ei siten ole tällä hetkellä vireillä maa-aineslain muuttamiseen liittyviä lainsäädäntöhankkeita. Maa-aineslain toimeenpanon ohjauksesta ja kehittämisestä vastaavana ministeriönä se kuitenkin seuraa jatkuvasti toimialansa lainsäädännön toimivuutta sekä tekee lainsäädännön kehittämistarpeiden arviointia.

Helsingissä 11.11.2021

Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen